

دانشگاه شهید چمران اهواز

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی
گروه حسابداری

پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان

بررسی رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود از
دیدگاه هموارسازی سود

پژوهشگر

الهام آبشیرینی

استاد راهنما

دکتر محسن دستگیر

استاد مشاور

دکتر ولی خدادادی

آذرماه ۱۳۸۹

نام خانوادگی: آبشیرینی	نام: الهام
عنوان پایان نامه: بررسی رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود از دیدگاه هموارسازی سود	
استاد راهنما: دکتر محسن دستگیر	
درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: حسابداری
محل تحصیل(دانشگاه): شهید چمران اهواز	دانشکده: اقتصاد و علوم اجتماعی
تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۸۹/۰۹/۲۸	تعداد صفحات: ۱۴۶
واژه‌های کلیدی: مدیریت واقعی سود، مدیریت حسابداری سود، وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی، اقلام تعهدی	
<p>چکیده</p> <p>هدف این تحقیق، بررسی رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود برای هموارسازی سود می‌باشد. وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی به عنوان نماینده‌ی متغیر مدیریت واقعی سود و اقلام تعهدی اختیاری به عنوان نماینده‌ی متغیر مدیریت حسابداری سود در نظر گرفته شده است. در این تحقیق از داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره‌ی ۱۳۸۷-۱۳۸۰ استفاده شده است. برای آزمون فرضیه‌ها، نماینده‌ی متغیرهای مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود برآورد شده توسط مدل‌های رویچودهای (۲۰۰۶) و کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) بکار گرفته شده است. نتایج تحقیق نشان داد مدیران از هر دو روش مدیریت سود برای هموارسازی سود استفاده می‌کنند و مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود بصورت همزمان انجام می‌شوند.</p>	

Uname: Abshirini	First name: Elham
Title: The investigation relationship between real earnings management and accounting earnings management from income smoothing perspective	
Supervisor: Mohsen Dastgir, Ph.D.	
Department of: Economics and Social sciences	
Graduation date: 1389/09/28	Number of page: 146
Keywords: Real earnings management, Accounting earnings management, Cash flow from operations, Accruals	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this research is to investigate relation between real earnings management and accounting earnings management to smooth earnings. Cash flow from operations as proxy variable of real earnings management and discretionary accruals as proxy variable of accounting earnings management has been investigated. In this research a sample data of listed companies in Tehran Stock Exchange during 1380-1387 has been used. To examine hypothesis, proxy variables of real and accounting earnings management estimated by Roychowdhury (2006) and Kothari et.al. (2005)'s model has been used.</p> <p>The results of research show that managers use the two earnings management to smooth earnings and real and accounting earnings management occur simultaneously.</p>	

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کلیات تحقیق

۲	۱-۱) مقدمه.....
۳	۱-۲) بیان مسئله.....
۵	۱-۳) ضرورت انجام تحقیق.....
۶	۱-۴) اهداف تحقیق.....
۶	۱-۵) فرضیه‌های تحقیق.....
۷	۱-۶) تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای تحقیق.....
۷	۱-۷) روش تحقیق.....
۷	۱-۷-۱) نوع روش مطالعه.....
۸	۱-۷-۲) جامعه‌ی آماری.....
۸	۱-۷-۳) نمونه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری.....
۸	۱-۷-۴) روش جمع‌آوری داده‌ها.....
۹	۱-۷-۵) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۹	۱-۷-۶) قلمرو مکانی و زمانی تحقیق.....

- ۸-۱) استفاده‌کنندگان از نتایج تحقیق ۹
- ۹-۱) سازمان‌هایی که در انجام تحقیق همکاری می‌نمایند ۹
- ۱۰-۱) چارچوب کلی تحقیق ۱۰

فصل دوم : ادبیات و پیشینه‌ی تحقیق

- ۱-۲) مقدمه ۱۲
- ۲-۲) اهمیت سود حسابداری ۱۴
- ۳-۲) تعریف مدیریت سود ۱۵
- ۴-۲) انگیزه‌ی مدیریت سود ۱۸
- ۴-۱-۲) انگیزه‌ی هموارسازی سود ۱۹
- ۴-۲-۲) انگیزه‌ی مربوط به مالیات ۲۱
- ۴-۳-۲) انگیزه‌ی ناشی از قراردادها ۲۱
- ۴-۳-۱-۲) انگیزه‌ی مربوط به طرح‌های پاداش ۲۲
- ۴-۳-۲-۲) انگیزه‌ی مربوط به شرایط قرارداد بدهی ۲۲
- ۴-۴-۲) انگیزه‌ی مربوط به هزینه‌های سیاسی ۲۳
- ۴-۵-۲) انگیزه‌ی ناشی از تغییر مدیریت ۲۴
- ۵-۲) سایر انگیزه‌های مدیریت سود ۲۴
- ۶-۲) مدیریت سود و عدم تقارن اطلاعاتی ۲۵
- ۷-۲) هزینه و منفعت مدیریت سود ۲۶

- ۲۷ (۲-۸) روش‌های مدیریت سود.....
- ۲۸ (۲-۹) مدیریت حسابداری سود(مدیریت اقلام تعهدی اختیاری).....
- ۲۹ (۲-۱۰) اقلام تعهدی حسابداری.....
- ۳۱ (۲-۱۱) مدل‌های اندازه‌گیری اقلام تعهدی.....
- ۳۲ (۲-۱۱-۱) مدل اسلوان.....
- ۳۳ (۲-۱۱-۲) مدل دی‌آنجلو.....
- ۳۳ (۲-۱۱-۳) مدل هلی.....
- ۳۴ (۲-۱۱-۴) مدل جونز.....
- ۳۵ (۲-۱۱-۵) مدل تعدیل شده‌ی جونز.....
- ۳۵ (۲-۱۱-۶) مدل صنعت.....
- ۳۶ (۲-۱۱-۷) مدل دچو و دیچو.....
- ۳۶ (۲-۱۲) مدیریت واقعی سود.....
- ۳۹ (۲-۱۳) ابزارهای مدیریت واقعی سود.....
- ۴۱ (۲-۱۳-۱) دستکاری فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و عملیاتی.....
- ۴۱ (۲-۱۳-۱-۱) دستکاری مخارج اختیاری.....
- ۴۲ (۲-۱۳-۱-۲) دستکاری تولید، موجودی کالا و فروش.....
- ۴۳ (۲-۱۳-۱-۳) فروش دارایی‌های بلندمدت.....
- ۴۴ (۲-۱۳-۱-۴) مدیریت سود از طریق ساختار عملیات و معاملات سرمایه‌گذاری.....

- ۲-۱۳-۲) دستکاری فعالیت‌های تأمین مالی ۴۴
- ۲-۱۳-۲-۱) مدیریت سود از طریق بازخرید سهام ۴۴
- ۲-۱۳-۲-۲) مدیریت سود از طریق اختیار خرید سهام ۴۵
- ۲-۱۳-۲-۳) مدیریت سود از طریق ابزارهای مالی ۴۶
- ۲-۱۳-۲-۴) مدیریت سود از طریق ساختار معاملات مالی ۴۶
- ۲-۱۴) هزینه‌های مدیریت واقعی سود ۴۷
- ۲-۱۵) تأثیر استانداردهای حسابداری بر بکارگیری روش‌های مدیریت سود ۴۸
- ۲-۱۶) زمان انجام مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود ۴۹
- ۲-۱۷) پیشینه‌ی تحقیق ۵۰
- ۲-۱۷-۱) تحقیق‌های انجام شده‌ی خارجی ۵۰
- ۲-۱۷-۲) تحقیق‌های انجام شده‌ی داخلی ۶۱

فصل سوم : روش تحقیق

- ۳-۱) مقدمه ۶۵
- ۳-۲) فرضیه‌های تحقیق ۶۶
- ۳-۳) جامعه‌ی آماری تحقیق ۶۸
- ۳-۴) نمونه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری ۶۸
- ۳-۵) روش گردآوری اطلاعات و داده‌ها ۶۹
- ۳-۶) ابزار اندازه‌گیری و محاسبه‌ی متغیرها ۶۹

۶۹	متغیرهای تحقیق..... (۳-۷)
۷۰	متغیرهای وابسته..... (۳-۷-۱)
۷۰	مدیریت واقعی سود..... (۳-۷-۱-۱)
۷۱	مدیریت حسابداری سود..... (۳-۷-۱-۲)
۷۲	متغیرهای مستقل..... (۳-۷-۲)
۷۲	سود غیرمنتظره پیش از مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود..... (۳-۷-۲-۱)
۷۳	سود غیرمنتظره پیش از مدیریت حسابداری سود..... (۳-۷-۲-۲)
۷۳	متغیرهای کنترل..... (۳-۷-۳)
۷۴	نسبت بدهی..... (۳-۷-۳-۱)
۷۴	اندازه‌ی شرکت..... (۳-۷-۳-۲)
۷۴	رشد شرکت..... (۳-۷-۳-۳)
۷۴	مدل‌های مورد استفاده در تحقیق..... (۳-۷-۴)
۷۵	چگونگی انجام آزمون فرضیه‌ها..... (۳-۸)

فصل چهارم : یافته‌های تحقیق

۷۹	مقدمه..... (۴-۱)
۸۰	نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق..... (۴-۲)
۸۰	آماده سازی داده‌ها..... (۴-۲-۱)
۸۰	آمار توصیفی..... (۴-۲-۲)

۸۳ نتایج آزمون فرضیه‌ی اول (۴-۲-۳)
۸۶ نتایج آزمون فرضیه‌ی دوم (۴-۲-۴)
۸۹ نتایج آزمون فرضیه‌ی سوم (۴-۲-۵)

فصل پنجم : نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۹۵ مقدمه (۵-۱)
۹۵ تحلیل نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها (۵-۲)
۹۶ تحلیل نتایج آزمون فرضیه‌ی اول (۵-۲-۱)
۹۷ تحلیل نتایج آزمون فرضیه‌ی دوم (۵-۲-۲)
۹۷ تحلیل نتایج آزمون فرضیه‌ی سوم (۵-۲-۳)
۹۸ محدودیت‌های تحقیق (۵-۳)
۹۹ پیشنهادهای تحقیق (۵-۴)
۹۹ پیشنهادهای کاربردی (۵-۴-۱)
۱۰۰ پیشنهادهایی برای تحقیق‌های آینده (۵-۴-۲)
۱۰۳ منابع و مأخذ
۱۱۷ پیوست‌ها

۱-۱- مقدمه

سود گزارش شده‌ی شرکت‌ها به عنوان یکی از معیارهای مهم تصمیم‌گیری و از مهم‌ترین معیارهای ارزیابی عملکرد و تعیین ارزش بنگاه اقتصادی تلقی می‌شود، که همواره مورد استفاده‌ی طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان نظیر سهامداران، سرمایه‌گذاران، کارگزاران بورس و... قرار می‌گیرد. از آنجایی که محاسبه‌ی سود بنگاه اقتصادی متأثر از روش‌های برآوردی حسابداری بوده و تهیه‌ی صورت‌های مالی بر عهده‌ی مدیریت واحد تجاری می‌باشد، ممکن است بنا به دلایل مختلف، مدیریت اقدام به مدیریت سود^۱ نماید.

بیشتر محققان حسابداری معتقدند که مدیریت سود نوعی دستکاری صورت‌های مالی است و مستلزم انتخاب روش‌های حسابداری و یا قواعد گزارشگری در چارچوب الگوی خاصی است که سبب می‌شود انحراف سودهای گزارش شده کاهش یابد (کاپلند^۲، ۱۹۶۸).

1. Earnings management

2. Copland

یکی از روش‌های مدیریت سود، مدیریت حسابداری سود^۱ است که از طریق دستکاری اقلام تعهدی^۲ انجام شده و وسیله‌ای برای تغییر آرایش حساب‌ها می‌باشد. این روش بر عملیات شرکت و جریان‌های نقدی تأثیر مستقیم ندارد. از طرفی، مدیریت سود می‌تواند دستکاری فعالیت‌های واقعی^۳ را نیز شامل شود. مدیریت سود از طریق تغییر در فعالیت‌های عملیاتی را مدیریت واقعی سود^۴ می‌نامند که بر جریان‌های نقدی اثر مستقیم دارد (رویچودھاری^۵، ۲۰۰۶).

در این تحقیق رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی می‌شود.

۲-۱- بیان مسأله

وجود بازارهای سرمایه، یکی از ابزارهای توسعه‌ی اقتصادی می‌باشد. بازارهای سرمایه و شرکت‌های سهامی این امکان را فراهم می‌آورند که تعداد زیادی از صاحبان سرمایه، با سرمایه‌های کوچک و بزرگ، در یک واحد اقتصادی مشارکت کنند و به این ترتیب، مشکل تأمین سرمایه‌های کلان برای ایجاد طرح‌های صنعتی بزرگ برطرف می‌شود. از مهم‌ترین ویژگی‌های شرکت‌های سهامی، تفکیک مالکیت از مدیریت آن‌هاست. بنابراین بخشی از اطلاعات فقط در انحصار مدیریت بوده و سرمایه‌گذاران و سایر افراد ذینفع، تنها به اطلاعات مالی منتشر شده توسط مدیریت شرکت دسترسی دارند.

اهداف حسابداری و گزارشگری مالی عمدتاً برخاسته از نیازها و خواسته‌های اطلاعاتی استفاده‌کنندگان برون سازمانی است. هدف اصلی گزارشگری مالی، بیان وضعیت مالی و عملکرد واحد تجاری برای اشخاص بیرون از واحد تجاری، جهت کمک به آن‌ها در تصمیم‌های

-
1. Accounting Earnings Management
 2. Accrual-based manipulation
 3. Real activities manipulation
 4. Real Earnings Management
 5. Roychowdhury

مالی و سرمایه‌گذاری است. ابزار اصلی انتقال اطلاعات به اشخاص مزبور، صورت‌های مالی اساسی می‌باشد (خوش‌طینت و خانی، ۱۳۸۲).

از طرفی، یکی دیگر از اهداف صورت‌های مالی، انعکاس وظیفه‌ی مباشرت مدیریت یا حسابدگی آن‌ها در قبال منابعی می‌باشد که در اختیار آن‌ها قرار گرفته است. استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی برای اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی غالباً خواهان ارزیابی وظیفه‌ی مباشرت یا حسابدگی مدیریت هستند. اینگونه تصمیم‌ها شامل مواردی نظیر فروش یا حفظ سرمایه‌گذاری در واحد تجاری و انتخاب مجدد یا جایگزینی مدیران است. از جمله صورت‌های مالی که در ارزیابی وظیفه‌ی مباشرت مدیران اهمیت زیادی دارد، صورت سود و زیان است. صورت سود و زیان منعکس‌کننده‌ی عملکرد واحد تجاری و در برگیرنده‌ی بازده حاصل از منابع تحت کنترل مدیریت آن است (پورحیدری و همتی، ۱۳۸۳).

صورت سود و زیان، به سبب اطلاعات مفیدی که درباره‌ی میزان سودآوری واحدهای تجاری ارائه می‌کند، برای استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی حائز اهمیت است. در واقع این صورت مالی، به عنوان یکی از صورت‌های مالی اساسی، در ارزیابی میزان انعطاف‌پذیری مالی شرکت‌ها نقش بسزایی دارد. سرمایه‌گذاران نیز به رقم سود به عنوان یکی از عوامل مهم تصمیم‌گیری توجه خاص دارند و بیشتر در سهام شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که روند سود آن‌ها با ثبات‌تر است. بنابراین، همواره این نگرانی وجود دارد که سود به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های عملکرد مالی در شرکت‌ها، توسط مدیران که در تضاد منافع بالقوه با سهامداران هستند و با اهداف خاص، مدیریت شود (آیزر^۱، ۱۹۹۴).

۳-۱- ضرورت انجام تحقیق

مدیریت سود یکی از موضوعاتی است که در رشته‌ی حسابداری و مدیریت مالی اغلب بررسی می‌شود. زمانی که سهامداران یک شرکت وظیفه‌ی تصمیم‌گیری را به مدیریت محول می‌کنند، مدیریت انگیزه‌هایی جهت فعالیت‌هایی دارد که منافع مورد انتظارش را حداکثر کند، حتی اگر این فعالیت‌ها در جهت منافع سهامداران نباشد. مدیریت سود زمانی اتفاق می‌افتد که مدیران جهت گمراه کردن بعضی ذینفعان (شامل سهامداران، اعتبار دهندگان، کارکنان، دولت، سرمایه‌گذاران و...)، درباره‌ی عملکرد شرکت یا تحت تأثیر قرار دادن نتایج قراردادهایی که به ارقام حسابداری گزارش شده وابسته است، با اعمال قضاوت خود در گزارشگری مالی و ساختار مبادلات، تغییر ایجاد کنند (رائو و داندال^۱، ۲۰۰۸).

در واقع مدیریت سود نوعی اقدام آگاهانه با هدف طبیعی نشان دادن سود شرکت جهت رسیدن به یک سطح مطلوب و مورد نظر می‌باشد. از جمله انگیزه‌هایی که موجب مدیریت سود می‌شود می‌توان به تأثیر بر قیمت سهام، افزایش حقوق و مزایای مدیریت و جلوگیری از نقض قراردادهای وام اشاره کرد. اکثر این انگیزه‌ها به منافع آنی مانند پاداش، یا به جلوگیری از زیان آنی مانند افت قیمت سهام مربوط می‌شود (دپنیک^۲، ۲۰۰۸).

می‌توان مدیریت سود را به دو بخش مدیریت حسابداری سود و مدیریت واقعی سود تقسیم کرد. مدیریت حسابداری سود شامل انتخاب یک روش از میان روش‌های مورد قبول اصول پذیرفته شده‌ی حسابداری است، مانند روش میانگین موزون^۳ در مقابل روش اولین صادره از اولین وارده^۴ در مورد ارزشیابی موجودی‌ها و روش‌های استهلاک. در واقع انتخاب اصول و استانداردهای حسابداری به دلخواه مدیریت، فرصتی را برای دستکاری ارقام سود توسط مدیریت فراهم می‌کند.

1. Rao & Dandale
 2. Douppnik
 3. Weighted Average Method
 4. FIFO

مدیریت واقعی سود تصمیم‌های واقعی مربوط به سرمایه‌گذاری و تولید را شامل می‌شود، مانند کاهش مخارج تحقیق و توسعه (ماتسورا^۱، ۲۰۰۸).

با توجه به مطالب ذکر شده در مورد اهمیت سود و احتمال مدیریت کردن آن توسط مدیران شرکت‌ها، در این تحقیق مدیریت سود و روش‌های انجام آن، که عبارتند از مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود بررسی می‌شود. در تحقیق حاضر، وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی به عنوان نماینده‌ی متغیر مدیریت واقعی سود و ارقام تعهدی اختیاری به عنوان نماینده‌ی متغیر مدیریت حسابداری سود در نظر گرفته شده است.

۴-۱- اهداف تحقیق

هدف این تحقیق، بررسی رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود با تأکید بر هموارسازی سود می‌باشد. در واقع هدف، یافتن شواهدی است دال بر اینکه مدیران بصورت اختیاری از مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود جهت دستکاری سود گزارش شده استفاده می‌کنند.

۵-۱- فرضیه‌های تحقیق

با توجه به مواردی که ذکر شد، سه فرضیه‌ی این تحقیق به شرح زیر تدوین شده است:

فرضیه‌ی اول: در شرکت‌هایی که دارای سود غیرمنتظره‌ی منفی (مثبت) هستند، مدیریت واقعی سود مثبت (منفی) مشاهده خواهد شد.

فرضیه‌ی دوم: در شرکت‌های دارای سود غیرمنتظره‌ی منفی (مثبت)، مدیریت حسابداری سود مثبت (منفی) مشاهده خواهد شد.

فرضیه‌ی سوم: بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود، رابطه‌ی مثبت وجود دارد.

۱-۶- تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای تحقیق

اقدام تعهدی: تفاوت بین سود خالص و جریان نقدی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی شرکت است. **جریان نقدی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی:** عبارت است از افزایش یا کاهش در مبلغ وجه نقد ناشی از فعالیت‌های اصلی و مستمر و مولد درآمد عملیاتی واحد تجاری. **سود غیرمنتظره:** بصورت تفاوت بین سود خالص دوره‌ی جاری و دوره‌ی قبل تعریف می‌شود. **مدیریت واقعی سود:** عبارت است از تغییر در عملیات زیربنایی شرکت به منظور افزایش یا کاهش سود دوره‌ی جاری. این روش مدیریت سود بر جریان‌های نقدی تأثیر مستقیم دارد. **مدیریت حسابداری سود:** این روش که به آن مدیریت اقدام تعهدی نیز گفته می‌شود، از طریق تغییر فعالیت‌های اساسی یک شرکت صورت نمی‌گیرد، بلکه از طریق انتخاب روش‌ها و برآوردهای حسابداری انجام می‌شود.

۱-۷- روش تحقیق

۱-۷-۱- نوع روش مطالعه

با توجه به اینکه هدف تحقیق بررسی رابطه‌ی بین مدیریت واقعی سود و مدیریت حسابداری سود می‌باشد و برای بررسی این رابطه از داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار استفاده می‌شود، لذا این تحقیق از نوع کاربردی و نیمه تجربی است. در این تحقیق از آمار توصیفی برای بررسی متغیرها و از آمار استنباطی به ویژه رگرسیون داده‌های ترکیبی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است.

۲-۷-۱- جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری در این تحقیق شامل کلیه‌ی شرکت‌هایی است که از سال ۱۳۸۰ و یا قبل از آن در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده‌اند.

۳-۷-۱- نمونه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری

در این تحقیق از بین کلیه‌ی شرکت‌ها، آن‌هایی که واجد یکی از شرایط زیر نبوده‌اند حذف شده و در نهایت تمامی شرکت‌های باقیمانده جهت انجام آزمون انتخاب شده‌اند.

- شرکت‌ها باید اطلاعات کامل را برای همه‌ی صورت‌های مالی مانند ترازنامه، صورت سود و زیان و صورت گردش وجوه نقد دارا باشند.
- سال مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند ماه باشد.
- شرکت‌ها باید طی دوره‌ی زمانی تحقیق در بورس اوراق بهادار فعالیت داشته باشند.
- طی دوره‌ی زمانی تحقیق تغییر سال مالی نداده باشند.
- حداقل داده‌های دو سال پیاپی شرکت‌ها در دسترس باشد.
- شرکت‌ها از نوع سرمایه‌گذاری یا واسطه‌گری مالی نباشند.

۴-۷-۱- روش جمع‌آوری داده‌ها

در این تحقیق گردآوری اطلاعات در دو مرحله انجام می‌شود. در مرحله‌ی اول، برای تدوین مبانی نظری تحقیق از روش کتابخانه‌ای و در مرحله‌ی دوم، برای گردآوری داده‌های مورد نظر از اسناد و مدارک شرکت‌های نمونه مانند صورت‌های مالی مندرج در لوح‌های فشرده‌ی ارائه شده توسط سازمان بورس اوراق بهادار تهران و سایت اینترنتی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس اوراق بهادار (<http://rdis.ir>) استفاده شده است.

۵-۷-۱- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این تحقیق، از آزمون‌های مختلفی از جمله شاخص‌های توصیفی در آزمون‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آماری در بخش آمار استنباطی استفاده شده است. از جمله آزمون‌های آماری می‌توان به همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چند متغیره اشاره کرد.

۶-۷-۱- قلمرو مکانی و زمانی تحقیق

الف) قلمرو مکانی

قلمرو مکانی تحقیق، بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

ب) قلمرو زمانی

قلمرو زمانی تحقیق بین سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۰ است که دو سال ۱۳۸۰ و ۱۳۸۷ را نیز شامل می‌شود.

۸-۱- استفاده‌کنندگان از نتایج تحقیق

این تحقیق می‌تواند برای مدیران تمامی شرکت‌ها، سهامداران، سرمایه‌گذاران، بستانکاران، تحلیل‌گران مالی و سایر استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی به منظور اتخاذ تصمیم‌های سرمایه‌گذاری و اعتباردهی سودمند باشد.

۹-۱- سازمان‌هایی که در انجام تحقیق همکاری می‌نمایند.

ردیف	نام سازمان	نوع همکاری
۱	بورس اوراق بهادار	ارائه‌ی آمار و اطلاعات و صورت‌های مالی
۲	سازمان‌های دارنده‌ی بانک‌های اطلاعاتی مرتبط	ارائه‌ی اطلاعات مورد نیاز در تحقیق

۱-۱۰- چارچوب کلی تحقیق

فصل‌های مختلف تحقیق حاضر به شرح زیر ارائه شده است:

در فصل اول، موضوع تحقیق و ضرورت انجام آن، اهداف اساسی، فرضیه‌ها و روش انجام تحقیق و برخی واژه‌ها و اصطلاحات مهم بیان شد.

در فصل دوم، مبانی نظری تحقیق و تعاریف مدیریت سود و روش‌های آن، یعنی مدیریت حسابداری سود و مدیریت واقعی سود ارائه و در پایان به برخی از تحقیق‌های انجام شده در ایران و سایر کشورها اشاره شده است.

در فصل سوم، چگونگی انجام تحقیق، جامعه‌ی مورد مطالعه، روش انتخاب نمونه از جامعه‌ی تحقیق، فرضیه‌های تحقیق و مدل‌های مورد استفاده جهت آزمون فرضیه‌ها به تفصیل بیان شده است.

در فصل چهارم، داده‌های به دست آمده از مدل‌های تحقیق، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و یافته‌های حاصل از آن ارائه شده است.

در فصل پنجم، نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق و پیشنهاد‌های کاربردی و پیشنهاد‌هایی برای تحقیق‌های آینده مطرح شده است.

۱-۲- مقدمه

نهادهای حرفه‌ای حسابداری و مالی با تأکید بر تدوین استانداردهای حسابداری که بتواند در قالب صورت‌های مالی، اطلاعاتی مفید و مربوط برای سرمایه‌گذاران و سایر گروه‌های استفاده‌کننده ارائه کند، در راستای تحقق اهداف مورد نظر حسابداری گام‌های اساسی برداشته‌اند. با توجه به جنبه‌های اقتصادی اطلاعات، گزارشگری مالی و سیستم حسابداری نقش حیاتی در بازار سرمایه‌ی کارا ایفا می‌کند. بر این اساس تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری تلاش می‌کنند بر انطباق اطلاعات سیستم حسابداری با اطلاعات سودمند مورد نیاز سرمایه‌گذاران بیفزایند (کردستانی و رودنشین، ۱۳۸۵).

گزارش‌های مالی، منابع مهم اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی به شمار می‌روند که مدیران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان جهت رفع نیازهای اطلاعاتی خود از آن‌ها استفاده می‌کنند (ابراهیمی کردلر و حسنی آذر داریانی، ۱۳۸۵).

یکی از اهداف گزارشگری مالی تلخیص اطلاعات در مورد عملکرد مالی واحد تجاری به صورت دوره‌ای است و سود نقش بسیار مهمی در اندازه‌گیری عملکرد مؤسسه ایفا می‌کند (بیانیه‌ی مفهومی شماره‌ی ۱ هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی^۱).

علاوه بر این، سود بخش اصلی صورت‌های مالی است که ذینفعان برای ارزیابی چگونگی انجام وظیفه‌ی مباشرت مدیریت از آن استفاده می‌کنند. برای مثال، سود بطور گسترده در سنجش عملکرد مدیریت، تعیین حقوق و مزایای مدیران، ارزیابی چشم‌انداز آینده‌ی شرکت، تخصیص منابع و تصمیم‌های مربوط به ارزیابی شرکت توسط ذینفعان مورد استفاده قرار می‌گیرد (اکسو و همکاران^۲، ۲۰۰۷).

مشارکت‌کنندگان در بازار سهام، مانند سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران به سود گزارش شده توسط شرکت‌ها بسیار توجه دارند. از طرف دیگر، مدیران تمایل دارند که پیش‌بینی‌های سود توسط بازار سهام را تحقق بخشند، زیرا حقوق و مزایای آن‌ها اغلب به عملکرد قیمت سهام وابسته است (ساوو^۳، ۲۰۰۶).

برای اینکه گزارش‌های مالی، اطلاعات ارائه شده توسط مدیر را در مورد عملکرد شرکت منتقل کند، استانداردها به مدیران اجازه‌ی اعمال قضاوت در گزارشگری مالی را داده است. مدیران می‌توانند از دانش خود درباره‌ی تجارت و نیز از فرصت‌هایی که در اختیار دارند در انتخاب روش‌های گزارشگری، برآورد و افشای سود به عنوان معیار عملکرد واحد تجاری استفاده کنند. استفاده‌ی مدیران از قضاوت خود فرصت‌هایی را برای مدیریت سود ایجاد می‌کند، بطوریکه مدیران می‌توانند روش‌های گزارشگری و برآوردهایی را انتخاب کنند که وضعیت اقتصادی شرکت را به طور صحیح نشان ندهد (هلی و والن^۴، ۱۹۹۹).

1. SFAS NO.1(FASB)
2. Xu et.al
3. Savov
4. Healy & Wahlen